

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Beoskerék,

Zapolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdáján Nagybeoskerék, Zapolya-utca 1. hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybeoskerék, 1900

XXIX évfolyam 119. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.
Félre ———— 12 „
Negyedre ———— 6 „
Egy óra ———— 2 „
— Egyes szám ára 8 fill —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap délután 5 órakor.

Szerda május 23.

Az elnapolt Házból.

Nagybeoskerék, május 23.

(M—d.) Az összeférhetlenségi eseteknek kellemetlen utóíze látszik borzongatni a parlament békés munkálkodásának hátercinéit. Hála Isten, hogy csak látszik! akkor sem volt értelme s ma legkevésbé sincs, hogy egyes párttörvények elveik alapján egyedül azt a taktikát vallják, hogy ellenfeleiket országvilág előtt pellengérezzék meg, csupán gyűlölségből s a siker minden kilátása nélkül. Két oldalról véljük ezt jellemzőnek: egyfelől arra, hogy maga az összeférhetlenség kérdése nincs oly szakszerűen törvényileg szabályozva, mint a hogy a kérdés lényege azt a parlamentáriszmus szempontjából megkivánná s másfelől abból a szempontból, hogy rendkívül furesa világot vet bizonyos fölfogásokra az, hogy az oroszlanbőrbe bujt farkas ragadozó voltát a mikor leleplezik, csufondáros szavakat és jelzőket kiabál az igazi — oroszlanokra.

Erre az utóbbi oldalra nincs okunk sok szót vesztegetni.

A mi az összeférhetlenségi törvény revízióját illeti, ahhoz már több szó fér. Az összeférhetlenségi törvényt az alkotmányosság lázas tevékenysége közepette az a doktríné irányzat alkotta meg, mely a népnevelési s nemzetiségi törvényt, mely teljességgel nem számolt azzal az immár beállott eshetőséggel, hogy materiális korszakunk hovatovább elrontja hivatását a közélet emberének, de egyúttal a jogait is. A ki e kettőt nem tudja összhangba hozni, vizet predikálván, bort iszik, az tünjön le a közélet porondjáról, de a jellemek maradhatnak, sőt maradjanak is ott.

Az összeférhetlenségi törvénynek akkor egyéb célja nem volt, mint azt, a ki bizonyos közhivatalt, vagy állást elfoglal, távol tartani oly helyzetektől s állapotoktól, melyek az állásnak kellő betöltését aka-

dályozni, avagy a szükségeszerű bizalmat csökkenteni volnának alkalmasak.

Hol van az etikai határ tehát ott, a hol az ország képviselőtestületében méltán helyet foglaló közgazdasági kapacitások a közgazdasági alkotó elemek s tényezők funkcionáriusai gyanánt szerepelnek, előmozdítván ez által is a közvagyonosodást s hol ott, a hol ezt ostorozzák, de alattomban egyéni haszonra spekulálva, valóságos hazafias üzérkedést cselekesznek.

Ezt a józan közvélemény ítéletére bátran bizhatjuk.

S míg ekként az országot föllármázták oktalan szenzációkkal, addig egy sokkal nagyobb fontosságú javaslatból vált törvény az országgyűlésen.

A szeszadó kontingentálásról szóló javaslatot értjük, mely fölött oly gyorsan siklott keresztül a képviselőház. 1888. óta szeszadórendszerünk az ugynevezett kontingentáláson alapszik. Nagy tultermelés állt elő annak idején a szesziparban, e miatt az árak nagyon leszállottak s az egész iparág válságos helyzetbe jutott. E bajon ugyanakkor, mikor a szeszadót 1888-ban tetemesen fölemelték, úgy igyekezett segíteni a két kormány, hogy megszabta: mennyi szeszt szabad gyártani kedvezményes adótétel mellett az egész monarchiában, ezt a mennyiséget felosztották Ausztria és Magyarország közt s viszont mind egyik fél a maga kontingensét felosztotta a maga szeszgyárai közt. De nem érték el vele tökéletes sikert, mert a kontingens igen nagyra volt megszabva s a tultermelés nem szűnt meg. Ez okból az 1899-iki idevonatkozó törvény, — mely különben általánosságban megtartotta az eddigi szeszadórendszert, — leszállította a tultermelő szesz mennyiségét s egyúttal kedvezményekben részesítette a mezőgazdasági szeszgyárakat is. A következmény az lett, hogy a szeszárak fölemelkedtek, sőt a szeszgyárak egymás közt még kartell is kötöttek a szeszárak fölemelésére, a

minek természetesen a fogyasztó közönség „iszsza meg a levét“.

Ez itt szösz szerint is áll. Másik következmény lett, hogy a mezőgazdasági szeszgyárak gombamódra kezdtek szaporodni s az agráriusok a mellett izgatták, hogy az ipari szeszgyártást egészen meg kell szüntetni s az egész szeszkontingenst a mezőgazdasági szeszgyáraknak kell oda adni.

A kormány, tekintettel a szaporodó gazdasági szeszgyárakra, azonban s arra a körülményre, hogy oly vidékeken, a hol a burgonyát tömegesen termesztik, melyet tudvalevőleg sem eltartani, sem messzire szállítani nem lehet, nagy szolgálatot tesznek a mezőgazdaságnak, igyekezett összeegyeztetni az ipari szeszgyárak és a mezőgazdasági szeszgyárak érdekeit. Amazok kontingenséből méltányos kárpótlás mellett elvett bizonyos mennyiséget, hogy ezt az ujonan alakuló mezőgazdasági szeszgyáraknak juttathassa.

Ez sem nem pártkérdés, sem nem a szabadelvűség kérdése, hanem egyszerűen érdekkérdés. Epen ezért kerekedett belőle oly hosszú vita. A törvényjavaslat kompromisszum akart lenni, de egyik fél sem volt vele megegyedve. Az ipari szeszgyárak sokalják, a mit elvesznek tőlük, a mezőgazdasági szeszgyárak keveslik, a mit kapnak. A képviselőházban a merkantilizmus és agrarizmus jelszavai alatt folyt a harc, de ezek is csak hangzatos jelszavak, mert hogy néhány nagy szeszgyár érdeke azonos volna a kereskedelem érdekével, vagy hogy az 500 mezőgazdasági szeszgyárnak juttatott haszon miatt érdemes volna sikra szállani másfél millió magyar gazdának, a kinek ebből semmi haszna nincs, azt komolyan állítani nem lehet. De hát a dolog, mint előre látni lehetett, befejezést nyert a kormány javaslatának változatlan elfogadásával. E mellett mind a két fél megélhet s bele is fognak nyugodni ebbe a rendezkedésbe. A fogyasztó pedig elgondolkozva azon, hogy miért is lett oly drága az ő itala, legjobban tenné, ha el-

A „TORONTÁL“ tárcája.

Az udvarlás lelektana.

Hunfalvy G. középiskolai földrajza szerint földünk négyötödét víz borítja. A megmaradt egyötödnek négyötödét vízont udvarlók borítják el. Az udvarlók kategóriájába nem tartoznak: a betsuán négerék, a Haiti és Fidsi sziget civilizálatlan lakói, (ezek nem udvarolnak egymásnak, ezek megesszik egymást), továbbá az emberiségnek 14 évnél alul és 83 évnél felül levő egyénei.

A nőemancipáció lelkes hívei mindent elkövetnek, hogy a női nem az emberiség közös háztartásában egy rangban álljon a férfival. Ez bármilyen nemes törekvés is máskülönb (s akárhány könyvtárt irtak össze pro és contra), nézetünk szerint teljesen elhibázott alapon indult. A nő sohasem lehet egyenrangú a férfival, mert — magasabbrangu nála. Ha nem áll az értelmiség magasabb fokán, nem hallgatná oly türelemmel a „teremtés urainak“ mondjuk többékevésbébb szellemes fecsegését, a mit ők udvarlásnak neveznek. (Hogy a női nem talán szivesen, örömmel hallgatja az udvarlást, ez — bár hinni nem hiszem — viszont az ellenpárt javára billentene a mérleget.)

Földünk lakosait tehát két nagy csoportra

lehet osztani. Azok csoportjára, akik udvarolnak és azokéra, a kiknek udvarolnak.

Hogy ezek annyira el vannak terjedve az egész földtekén, azt annak lehet köszönni, (?) hogy az udvarlás ragályos természetű. A huszadik század bakterologusainak sok fejtörést okozni annak felderítése, vajjon az udvarlás bacillusai a vízben, a megemésztett eledelben vagy a levegőben vannak e?

A betegség rendszerint „heveny“ módon lép fel s orvosság ellene nincs. Se szeri, se száma az áldozatoknak, akik ezen, az emberiség egy negyedét pusztító ragály következtében az anyakönyvvezető elé kerültek.

A betegségnek sokféle fázisa van, s az idült betegséggel többféle komplikáció szokott fellépni.

Ennek legveszedelmesebb, gyógyíthatatlan faja a szerelem (amor) nevű bántalom, mely a szívet támadva meg, a páciens, ha a kör terjedését mi sem gátolja, a fent említett anyakönyvi hivatalba juttatja.

De szerencsére a szerelem nem mindig ilyen végzetes kimenetelű.

Különféle, eddig feltalált orvosságok, mint: szegénység, nagy rangkülönbség, a beteg szülei nek vagy hozzátartozóinak buzgó ápolása mér sékelhetik a baj terjedését ugyan, de teljesen meg nem szüntethetik.

Azok között, akik az udvarlás divatos betegségének áldozatai, több csoportot különböztetünk meg.

A hivatásos udvarló életcéljául az udvarlást tűzte maga elé. Mindig és mindenkinék kurizál, a szobaleánytól a nagyságos asszonyig. Lelkesen és tüzzel udvarol minden mellékcél és gondolat nélkül.

A nősülést gyűlöli és elvből nem nősül meg soha, mert akkor nem udvarolhatna többet.

Az udvarlóknak ez a csoportja nagy nép szerűségnek örvend a 14—17 éves leánykák és az 50—70 éves mamák körében.

Komolyan azonban nem veszi senki s a neve: „Ugyan menjen, maga bolond!“ — Ellenállhatatlannak képzei magát s szeretne eldicsekedni szerelmi kalandjaival — ha akadna valaki, aki meghallgatná.

Az alkalmi udvarló már sokkal népszerűbb alak. Mindenütt jelen van s várja a pillanatot, a mikor a sor reá kerül. Előre betanult bókokkal kedveskedik a hölgyeknek, a kik rendszerint nem mutatják, hogy azt már hallották tőle — más helyen.

Egyes alkalmakkor gombamódra teremnek ezek az alakok. Bálokon, táncmulatságokon mindig jelen van. Ő az, a ki a hölgyeket szünet alatt sétálni viszi, legyezi, ha melegük van, pohár vizet vagy limonádét hoz, ha szomjasak.

határozna, hogy a mennivel drágább lett, annyival ezentúl kevesebbet iszik belőle. Ily módon a civakodó szeszgyárosok mellett ő mint harmadik lenne a nyertes. De hát ilyesmit könnyebb tanácsolni, mint megtenni.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő mindegy nap reggeli 6 órától délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére kedden és pénteken d. u. 5¹/₂ óráig; ugyanazon napokon 4-6 óráig este urak részére is. A kád-fürdő egész nap este 7¹/₂ óráig nyitva marad.

Május 24. Sakkestély.

Május 27. Főimn. önképző-kör ünnepélye.

Június 10. Gyermekbarát kerti ünnepe.

Június 14. Kerékpárverseny Nagybecskerekén.

— **Áldozó csütörtökön.** Harang-zugás örömeinek zengje dicsőségét a dicőnek. Harsogjon a dal, az orgona szóljon; kongja a templomtornyok messzehangzó ércnyelve Krisztus urunk égbe szállását! Tied ez az ünnep, keresztre feszített, megkínzott, eltemetett és harmadnapra dicsőségesen feltámadt urunk Jézus, aki meghaltál az emberiségért! Tied ez az örvendezés, te, a ki a világot megváltottad! Mindig nagyobb és nagyobb szükség lesz a vigasztalás ünnepére. Mindig sötétebb és gomolygóbb és zordonabb felhőregeken kell áttörni a kereszténység diadalmas, életrekelő fényugarainak. Mindig mélyebbre és mélyebbre kell leszállania a vallás mentő angyalának, hogy az emberiséget felemelje magához. A harangok olyan bizalommal csengenek, mintha most is a Hit gyermekkorát élő emberek hallgatnának rájuk. A szellő vidáman játszik a csak nem rég befejeződött körmenetek tarka lobogóival... Hány öszinte imát ragad szárnyra a bucsujárók ajkairól az a szellő? A körmenet fényét, a lengő zászlókat, a papok tündöklő ruháit, az egész szertartás szívberagyogó formáját elnyeli újra a templom. Az eszme diadalát hirdető harang elhangzik. Az ünnepi vigadózás profán lármája harsan fel a nyomán. És az ünnepi vigalom után ismét felzúg siketítő nyerseségével az élet vására...

— **A városi építkezési bizottság** tegnap délután fél 4-kor ülést tartott, amelyen jelen voltak: dr. Grandjean József polgármester, Winger Ferenc, Kühn János, Napholtz Agoston, Opolczér Lajos, Krumenacker Ferenc, Machalek János, Zachariás József, Jacoby Gábor és Mattanovich György bizottsági tagok. A polgármester bejelentette, hogy a minap a helyszínén megsejlelt három telket, melyeket az építendő ovodák számára alkalmasnak talált a bizottság, ideiglenes jellegű szerződéssel meg is vette mind a háromat. A szerződések ez idő szerint csak az eladókat kötelezik, a várost pedig csakis a közgyűlés jóváhagyása után. A három kiszemelt telek a következő: az Oppova-negyedben a Juranics-utcában fekvő Eckstein-féle telek, vételára

Egész ellenkező jellem a cinikus vagy goromba udvarló. Ez is bókokat mond, de a melyektől a hölgyek szemük fehéreig elpirulnak. Az udvarlást jogcímnek tartja arra, hogy kedvire gorombáskodjék. Világnézete cinikus, blaziert. Ő az a bizonyos, a ki a táncmulatságokon nem táncol s a táncolókat lenézi. De van egy nagy érdeme, a mi minden hibáját ellensúlyozza. Tudniillik rendszerint meg szokott nősilni, illetőleg megnősül. S kiváló tudósok állítása szerint a világon ily emberekre nagy szükség van.

A következő csoport a szellemes udvarló csoportja. Rendszerint kellemes és jellemes ember. Rendkívül nagy az olvasottsága — az élelapok terén s miután gyakran citál ezekből, a nélkül, hogy a forrást megnevezné — humoros és élcés ember hírében áll.

Mindenre anekdotát mond s meg van az a jó tulajdonsága, hogy nem kívánja a hölgyektől, hogy föltétlenül nevéssenek, — ő maga a többiek helyett is kacag az elmondott éle után. Néha csipkedő természetű, de általában szelíd mint a bárány. Csak egy eset van, a mikor kijön a sodrából s dühöngővé válik. Akkor ugyanis, midőn valami kitűnő élelet mond, a hölgyek kacagnak rajta s ekkor előáll valaki, hogy — ő is ugyanazt az éleletet járhatja.

Utolsó csoport a bölcselkedő udvarlók vagy

2600 korona; a német-negyedben a Kolletth-féle telek vételára 8000 korona; a Gradulica-negyedben a Garay-utcában fekvő Pivarszky féle telek, vételára 2400 korona. Elénk eszmecsere után a bizottság a kiszemelt telkeket megvásárlandóknak javasolja a közgyűlésnek. Egyben a városi mérnököt utasították, hogy az építendő ovodákra nézve a kiviteli terveket s költségvetéseket mielőbb mutassa be. Utasításul csak annyit adott a bizottság a mérnöknek, hogy fő szempont legyen a szolid és erős munka, kerüljön minden felesleges cícomát és érvényesítse a takarékoság elvét. Az épületek valamennyien utcai frontban fognak felépülni.

— **A vörös kereszt-egylet közgyűlése.** Tegnap táviratunkat kiegészítőleg fővárosi levelezőnk a következő tudósítást küldi: Az új városháza gyönyörűen felszított dísztermében közéletünk kitűnőségei és előkelő közönség gyűlt össze. Jelen voltak: Széll Kálmán miniszterelnök, báró Fejérváry, Wlassics, Plósz, Hegedüs Sándor, gróf Széchenyi, Darányi és Cseh miniszterek, Perczel Dező, a képviselőház elnöke, herceg Lobkovitz Rudolf, hadtestparancsnok, gróf Zichy Nándor, Matlekovics Sándor, Fabinyi Teofil, gróf Nákó Kálmán, gróf Apponyi Lajos udvarnagy, gróf Szapáry Gyula, Rudnay Béla főkapitány, Márkus József főpolgármester, Halmos János és Rózsavölgyi Gyula polgármesterek, Szabó János gyulafejevári püspök. Jelen voltak továbbá az az egyes miniszteriumok, a központi választmány s a vidéki választmányok és fiók-egyletek képviselői. Kévéssel 11 óra előtt érkeztek meg Klótild főhercegnő, Lajos Viktor, József és József Ágost főhercegek. A bejáratnál gróf Csekonits Endre v. b. t. t. elnök fogadta a magas vendégeket és vezette be a terembe, ahol a közönség felállással és harsány éljenzéssel fogadta őket. Miután a fenségek helyet foglaltak az emelvényen, gróf Csekonics Endre szép beszédben üdvözölte a jelenlevőket és a közgyűlést megnyitja. Ezután Babics József az egyesület jegyzője mutatta be a központi választmány 1899. évi működéséről szóló jelentést, melyet a közgyűlés helyeslőleg tudomásul vett. A zárszámadások felolvasása után Lukács György azon indítványt teszi, hogy a választmányok és fiók-egyletek az 1900. évre a rendes és rendkívüli tagdíjak 50 százalékat szolgáltassák be a központba az egyesületi célok további fejlesztésére. Ehhez a közgyűlés hozzájárult. Schwartzert Ottó dr. főgondnok a központi választmány nevében azt indítványozza, hogy az Erzsébet-kórház ezentuli jövedelméből alkottassék külön tartalékalap, melyből nagyobb kórházi beruházások és netaláni kezelési többletköltség fedeztessenek. Az ápolónői tanfolyamok rendezésére általában az ápolónői intézmény fejlesztésére az 1900. évben 14700 korona hitel engedélyeztessék és a hazai sajtónak önzetlen támogatásáért köszönet szavazzassék. Az indítvá-

udvarló bölcselkedők szerény csoportja. Hamlet szerint mindig töpreng magában:

Udvarolni, vagy nem udvarolni! ez a kérdés! Mi az élet? Álom! Mi az udvarlás? Ostoba álom! Udvarlunk és nevetünk, míg a halál azt mondja: csitt!

Szerelmes soha sem lesz, mert tudja, hogy a szerelem: két egyforma lelkű, egymásnak teremtett lény szimpatihája, mely egyrészt az érzéki vágyat nélkülözvén, a szerelem közös harmonijába olvad.

Tagadja a szerelem létjogosultságát. A szerelem szükséges rossz — mondja a költő után szabadon — a tajféntartás szempontjából szükséges. S mi az udvarlás: a szerelem előkészítő tanfolyama.

Addig-addig bölcselkedik, míg haja ősz lesz s midőn az aglegényi kietlen lakás házi tűzhelyénél a lobogó lángu gyorsforralónál lelke a multba elmereng, szomoruan kell konstatálnia, hogy az élet álom — elrepült! Miért éltünk? hogy megérjünk a halálra.

Élet az, amelynek elmulásakor nincs senki, aki zokogva, szerető kezével befogná a haldokló szemét? Nem és ezerszer nem!

S mikor a cigány utolsó útjára kíséri a „vig“ aglegényt, a temetőből visszajövet szomorú tanulsággal eljártja azt a nótát, hogy: „Páros élet a legszebb a világon!“

nyokat a közgyűlés általános helyesléssel fogadta és határozattá emelte. A választások megejtése után Csekonics gróf elnök meleg szavakban köszönetet mondott a magas vendégeknek és a nagyszámú megjelenteknek a közgyűlésen való részvételükért és a székesfővárosi tanácsnak a terem átengedéseért és az ülést berekesztette. A főhercegnő és főhercegek ezután a közönség harsány éljenzése mellett eltávoztak. Csekonics Endre gróffal élén az egész igazgatóság a bejáratig kísérte a fenségeket, a kik a közönség éljenzése mellett szálltak kocsijukba.

— **Rónay főispán sajtópöre.** Fővárosi levelezőnk jelenti: A „B. H.“ tavaly cikkorozatot közölt, melyért Rónay Jenő főispán sajtópört indított. A cikkért a vizsgálat során Kass Ivor báró vállalta el a felelősséget, de kijelentette, hogy az adatok egy részét Dániel László volt nógrádmegyei főispántól kapta A királyi ügyész Kass Ivor bárót és Dániel Lászlót mint társszerzőket vádolta meg, az utóbbi azonban kifogással élt s ennek következtében az ügy a vádtanács elé került. A vádtanács Czárán István elnöklésével tegnap tárgyalta a kifogásokat. Az ügyész fentartotta a vádat, s ezzel szemben Polónyi Géza azt vitatta, hogy Dánielt nem lehet felelősségre vonni, mert nincs bizonyítva, hogy ő társszerző lenne. A vádtanács közel másfél órai tanácskozás után Dániel ellen megszüntette az eljárást. Az ügyész a határozat ellen fölfolyamodással élt.

— **Zilahi Gyula Nagybecskerekén.** A Nemzeti színház kitűnő művésze a jövő hónapban rendezi vidéki körújtát s ez alkalommal ellátogat Nagybecskerekre is. A derék művész az „Országos Eötvös-alap“ és a „Zilahi alap“ javára (ez utóbbi a tanítók házában kezelte) rendezti estélyeit s így nem is szólva Zilahi kiváló tehetségéről, melyet az egész ország elismer, megérdemli a közönség pártolását. Nagybecskerekén egy bizottság vette kezébe a művészestély rendezését, melynek élén Reitter Oszkár rendőrkapitány áll.

— **A „Torontó“ sajtópöre.** Említettük annak idején, hogy a pécsi Engle-cég a mi lapunk, illetve a felelős szerkesztő ellen sajtópört indított. Ennek a pörnek immár vége, miképen ezt az itt következő írás mutatja:

A pécsi kir. törvényszék vádpanácsa, mint sajtóbíróági vádpanács a btk. 259. és 261. §-aiba ütköző nyomtatvány útján elkövetett rágalmazás és becsületsértés vétsége miatt terhelt dr. Brájer Lajos elleni büntügyben a kir. törvényszék vizsgálóbírájának 358/D. 1900. számú előterjesztése folytán az 1900. évi május hó 12. napján tartott zárt ülésében következőkben

Végzett:

A kir. törvényszék vádpanácsa, mint sajtóbíróági vádpanács a jelen büntügyben a további eljárást megszüntette s a végzés jogerőre emelkedése után a 10. n. sz. alatti iratokat a nagybecskereki kir. törvényszék mint büntető bíróságnak visszaküldeni rendeli.

Indokok:

A pécsi kir. ügyészség a pécsi kir. törvényszék vizsgálóbírájához 64/k. ü. 900. sz. a. intézett átiratában foglaltak szerint jelen büntügyben a vád képviselőjét el nem vállalta, a fő magánvádlóként jelentkező Engel Mihály panaszos pedig dacára annak, hogy a kir. törvényszéki vizsgálóbíró 321/vb. 99. számú s 1900. évi február 18. án kelt s a vizsgálat befejezettnek nyilvánított végzését átvette a B. P. 276. §-ában megszabott határidő alatt sem vádiratát be nem nyújtotta, sem a vizsgálat kiegészítése iránt indítványt nem tett.

— **Majálisok évada.** Itt van a majálisok várva várt évada. Vigadjunk a zöldben — ez most a jelszó. Majális, minő varázsnev ez. E szó hallatára tündérképeként tűnnek fel lelki szemünk előtt az édes gyermekkor tarka jelenetei. — Mily kedves emlékek, mily bájos virágok a letűnt ifjúkor varázs szigetén! Mily boldogok ók, a vidám gyermekek, kik most készülnek arra a vidám mulatozásra, mely tánc, dal, zene mellett folyik le a természet ölében! Igaz, hogy a majális azóta sokat vesztett költészetéből. Ki hallotta, a valódi majálisok aranykorszakában, hogy forró melegben és fülledt teremben táncolja magát vizzé a jökedvű aranyifjúság. A melyet pedig — szörnyű elgondolni — nyomtatott meghívókon hívott össze a jelvényes rendezőség. Nyári bái a mostani tavaszi mulatságok nagy része; megkiváncsolt ahhoz a faszang egész luxusa, néhol még a klakk-frakk-lakk háromsága is. Jó idők voltak azok, mikor felkioszorozott lobogóval, a Rákóczy-nóta mellett vonult ki az ifjúság a szabadba, a lombos erdő hűsítő árnyékába. Nem úgy van most, mint régen s a mostani feszes vigalmak nyomukba sem léphetnek azoknak a majálisoknak, melyekről apáink még mindig örömmel és boldogsággal emlékeznek. Oh, aranyifjúság, varázsold vissza a régi időket; legyenek a majálisok most is oly szépek, oly poétikusak, oly fesztelenek, mint a milyenek voltak hajdan!

Megbízott vagy bizományos?

— II. fokú ítélet a Strasser-Kürschner pürben. —
Nagybecskerek, május 23.

A Strasser és König cég neve nem ismeretlen a nagybecskereki járásbíró előtt. A perek lajstomaiban évek hosszú sora óta sűrűn előfordul ez a név, de mindig csak mint felperes s a perek, melyeket folyamatba tett, simán folytak le, mert az alperesek nem emeltek kifogást a kereseti követelések ellen, mely körülmény azt mutatta, hogy a Strasser és König cég üzlete körében pontosan és kifogástalanul jár el.

Ily körülmények között méltán kellett föl-tűnést, hogy a múlt év második felében rövid egymásutánban több kereset érkezett a járás-bíróhoz, melyek a Strasser és König cégnek szokatlanul alperesi szerepet juttattak.

A peres felek egyező előadása szerint a Strasser és König cég számára ugyanis Béga-Szent-Györgyön és környékén évek hosszú sora óta Kürschner Ignác vásárolt terményeket. Kürschner viszont Katalinfalván Weisz Sebastyént, Csőszteleken Brezsovszki Imrét alkalmazta bevásárlóknak. Ezek valamennyien az ügyletek megkötésénél olyan nyomtatványokat használtak, melyekben a Strasser és König cég szerepel vevőként, ezenkívül Kürschner lakásán címtábla volt, mely azt hirdette, hogy „I. L. Kürschner, Vertreter der Firma Strasser et König.“

A termelők, a kik Kürschner Ignáccal és alkalmazottaival összekötöttségben álltak, tavaly nem kapták meg oly pontosan a vételárt, mint más alkalommal, sőt az a veszély környezte őket, hogy nem is jutnak a pénzükhöz. Kürschner ugyanis nagy pénzzavarba jutott, a mennyiben egy rokona, a kiért állítólag jól állott, anyagi romlásba rántotta.

Fizetéseketelenségét mindenképpen takar-gatni igyekezett s az csak július hó végével vált nyilvánvalóvá, mikor a Strasser és König cég megvonta tőle a megbízást.

A termelők kétségbe estek, mert Kürschner csak biztatta őket, de fizetni nem tudott. A cég pedig ridegen elutasította követeléseiket, mondván, hogy velük jogviszonyban nem áll, minthogy Kürschner, a kivel szerződtek, a cégnek nem megbízottja, hanem bizományosa volt.

Igy kerültek aztán az ügyek a bíróság elé, a mikor 15 gazda pörölt mintegy 4000 forintért.

A cég az összes keresetek elutasítását kérte azon az alapon, hogy Kürschner csak bizományos volt, továbbá, hogy hitelle való vásárlásra megbízást egyáltalán nem kapott s a keresetekben említett ügyleteket különben is nem a cég részére, hanem a maga számára kötötte.

A tanúk kihallgatása során Fischer Emil a cégnek Bégaszentgyörgyön alkalmazott könyvelője azt vallotta, hogy Katiy Nikola ügyleténél nem volt Strasserékről szó, hanem Kürschner a maga számára vette meg a kukoricát.

Brezsovszki Imre szerint Kürschner őt a cég tudtával alkalmazta bevásárlóknak, a mennyiben Brezsovszki bevásárló minőségben gyakran közvetlenül is érintkezett Strasserékkal. Az ügyletek megkötésekor pedig mindig határozott kifejezésre jutott az a körülmény, hogy a vétel a Strasser és König cég nevében történik. Ugyanezt vallja Weisz Sebastyén is.

E tanulmányok nem hagynak fenn kétséget az iránt, hogy Kürschner a cégnek nem bizományosa, hanem megbízottja volt, továbbá hogy Brezsovszki és Weisz a cég szolgálatára alkalmazta s hogy a keresetekben említett szer-ződések a cég nevében kötöttek a cég általános megbízása értelmében.

A tanúk vallomásából az is kitűnt, hogy Kürschner akkor, midőn fizetéseketelensége küszöbén állott, leplezett kísérleteket tett arra nézve, hogy a létrejött jogviszonyokba magát a cég helyébe kötelezettként becsempészsze s ez által kenyéradóját a károsodástól megóvjá, a mi azonban nem sikerült, mert egyik szerződő fél sem oldotta fel a Strasser és König céget a kötelezettség alul.

A nagybecskereki kir. járásbíró ítélete, melyet fényes jogászi tudással dolgozott ki Al-

földy Ede járásbíró, — kötelezte a Strasser és König céget a teljes összeg és a perköltségek megfizetésére, a mi körülbelül 4500 forintot tesz ki. Az indoklás főmlíti azt is, hogy a keresetek jogalapját képező tények valóknak bizonyultak, a miért a céget marasztalni kellett.

Az ügyet tegnap tárgyalta a nagybecske-reki törvényszék polgári felebbezési tanácsa (elnök dr. Polgár Sándor, bírák dr. Kovács Károly és Szilágyi Lajos, jegyző Fildán Emil) — s az ítéletet lényegében helyben hagyta.

Színház.

* **Madame Sans-gène.** Sardou híres vígjátéka tegnap került először színre szerb nyelven, még pedig oly pompás, kerek és összességű előadás-ban, melyben azoknak is kedve telt, kik nem értik a nyelvet tökéletesen. Ennek a sikernek az oroszlanrésze természetesen a címszerep személyesítőjét illeti. Markovitsnéban a társulat oly kiváló tehetségű és intelligenciájú művésznőt bir, melyért bármely színpad meg-irigyelheti. Az ő Hübscher Katalinját akárki meg-nézheti. Egységes, egyöntetű alakítás ez, kezdve a mosóteknőtől a danzigi hercegnő szalonjáig, amelyben oly sikerülten lehordja Napoleon nő-véreit s a nagy korzikai dolgozószobájáig, mely-ben a nyelvesszony figyelmesen rehabilitálja magát. A közönség nem is fogott ki a tapsból, melylyel nyílt színen és a felvonások végén kitüntette a nagytehetségű művésznőt. Kevésbé tetszett a közönségnek a Lukics Napoleonja, talán azért is, mert nagyon sokat várt. Egész alakításán meglátszott ugyan, hogy gondolkodó, intelligens színész, de ez a Napoleon nagyon is sablonosan mozog s a kelletténél többet is dörmög. Nagyon sokat rontott a határból az, is hogy a hangja teljesen berekedt. A harmadik nagy szerepet Neipergrótot Markovics játszotta. Szép megjelené-sével, rokonszenves orgánumával teljes érvényre emelte e különben nem nagyon hálás szerepet. De igen jól voltak betöltve a kisebb szerepek is. Napoleon két nővérét Bakalovitsné és Vasziyevitsné játszották helyes felfogással, Lefebvret Szpasits ügyesen és melegen, Szavarit pedig Nikolits igen elegánsan. Feltétlen dicsé-retet érdemel a kifogástalan rendezés, valamint a stilszerű, elegáns kosztumok. Legkevesebbet mondhatunk a — sugóról s ez talán a társulat legnagyobb dicsérete. —r.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

A főrendiház ülése május 23-án.

Budapest, május 23. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A főrendiház ma délben ülést tartott, melyen változatlanul elfogadta a szeszkontingensről szóló törvényjavaslatot, a tőzsdeadójavaslatot és több kisebb javaslatot.

A földmivelésügyi bizottságból.

Budapest, május 23. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A képviselőház földmive-lésügyi bizottsága mai ülésén a birtokos és a gazdatiszt közti jogviszonyról szóló javaslatot tárgyalta s ezt több módosítás-sal elfogadta.

A szatmári testvérgyilkosság.

Budapest, május 23. (A „Torontál“ ered. táv.) Szatmárról telegrafálják: Az a nagy érdeklődés, a mely a tegnap megkezdett esküdt-széki tárgyalás iránt mutatkozott, csak fokozódott ma, mikor százával jöttek be az emberek a hetivásárra. A közönség nagy része nem is fért a tárgyaló terembe, csak kívül maradvá tudakozódott élénken egy-egy kijövőtől a részletek felől.

A délöttöt a tanúk folytatódó kihallgatása foglalta el.

György József vitte Papp Zoltán levelét Elemérnek, a melyben törbe csalják. Tud a Lili nevű lórol is.

Helmezy Endrének Papp Zoltán 300 torintot ajánlott föl, ha megüli Elemért. Ezt az

összeget később 400, majd 500 ra egészítette ki, ha meggyilkol egy „Elemér nevű ifiut.“

Papp Zoltán a szembesítésnél tagadja a terhére rótt cselekményeket.

Draveleczki Sándor gimnáziumi tanuló tudja, hogy Elemért egy este hazacsalták s az uton megtámadták. Tud arról is, hogy Papp Zoltán egyszer osonnára hívta magához Elemért, csak hogy a fiu nem került többé vissza az isko-lába, csupán a hire jött másnap, hogy meggyilkolták. Ugyanigy vall Osvák Elemér is, az áldozat másik iskolatársa.

Szoboszlai Sándor szintén látta a gyilkosság napján Elemért Zoltánnal sétálni.

Biró Károly földműves a gyilkosság napján az uton találkozott az egyedül jövő Elemérral.

Kelemen védő kérelmére felolvassák ez után az orvosszakértők véleményét, egyben meg-engedték a védőnek, hogy a Papp család háziorvosához kérdéseket intézzen.

Ez előadja, hogy Papp Béla anyja nagyfokú hiszteriában szenvedett, egyik anyai nagybátyja pedig elmebajban halt meg. Bélának anyja is hir-telen, fellobbanó természetű.

A tárgyalás folyik.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1900. május 23.

A készárúüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	kilo	50 kilogr. ára		kilo	50 kilogr. ára		
		kor-tól	kor-ig		kor-tól	kor-ig	
Bánsági	6	76	7.45	7.65	80	7.90	8.05
Tiszavidéki	„	76	7.65	8.—	80	8.05	8.25
Pestvidéki	„	76	7.40	7.60	80	7.95	8.10
Bácskai	„	76	0.—	0.—	80	0.—	0.—

		kilo			
Rozs	uj	elsőrendű	70—72	7.10	7.20
„	„	másodrendű	—	6.80	7.—
Árpa	„	takarmány	60—62	5.90	6.10
„	„	égetni való	62—64	5.60	5.80
„	„	sőrfőzésre való	64—66	0.—	0.—
Zab	„	„	39—41	5.55	5.65
Tungari	6	bánsági	—	5.55	5.70
„	„	másnemű	—	0.—	0.—

Határidő-üzlet.

Budapest május 23. (A nagybecskereki Lloyd-társulat (s.v.) Buzában a kínálat jó, vételkedv lanyha, felmondattott 10000 mm. buza, 500 mm. rozs, 4000 mm. tengeri.

Köttetett:

Buza májusra	7.95—7.96
„ októberre	8.08—8.09
Rozs „	7.33—7.34
Zab „	5.28—5.29
Tengeri májusra	5.56—5.57
„ júliusra	5.60—5.61

Vonatok érkezése és indulása

Nagy-Becskerekre, illetve Nagy-Becskerekéről.

Érvényes 1900. május hó 1-től.

Érkezik:

a) a nagybecskerek-bégaparti (thév.) pályaudvarra:
Zombolyáról: délelőtt 9 óra 15 p.; este 8 óra 34 p.
Pancsováról: délelőtt 9 óra 15 p.; délután 5 óra 18 p.
Temesvárról: este 8 óra 34 p.
éjjel 10 óra 18 p.
Verseczről: délelőtt 9 óra 15 p.; este 8 óra 34 p.
Alibunárról: este 8 óra 34 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonalon) délelőtt 11 óra 20 p. este 7 óra 05 p. (csak minden vasárnapon.)
Csősztelekről: (keskenyvágányu vonal) reggel 6 óra 24 p. (csak minden kedden, pénteken.)

b) a nagybecskereki (nkubvt) pályaudvarra:
Budapest—Nagy-Kikindáról: reggel 7 óra 52 p.; dé-lután 4 óra 45 p.; éjjel 10 óra 22 p.

Indul:

a) a nagybecskerek-bégaparti (thév.) pályaudvarról:
Zombolyára: délután 4 óra 36 p.
Pancsovára: reggel 8 óra 28 p.; délután 5 óra 30 p.
Temesvárra: délelőtt 9 óra 24 p.; délután 4 óra 36 p.
Verseczre: reggel 6 óra 59 p.; délután 4 óra 36 p.
Alibunárra: reggel 5 óra 59 p.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) délután 5 órakor.
Csősztelekre: (keskenyvágányu vonal) délelőtt 11 óra 30 p. (csak minden kedden, pénteken és vasárnapon.)

b) a nagybecskereki (nkubvt) pályaudvarról:
Nagy-Kikinda—Budapestre: reggel 5 óra 45 p.; dél-előtt 11 óra 49 p.; este 7 óra 05 p.

Pályázati hirdetmény.

Fény községnél a 800 korona évi fizetéssel szervezett végrehajló kézbesítő állás betöltendő.

Felhívtnak pályázni kívánók, hogy eddigi szolgálataikat igazoló bizonylatokkal felszerelt kérvényüket alulírott előjárásához e hó végéig nyujtsák be.

A román vagy szerb nyelvbeni jártasság elengedhetlen követelmény.

Az állás június 1-én elfoglalandó.

Fényen, 1900. évi május hó 18-án.

497-3.1

Községi előjáróság.

Ó-Bessenyő község.

1468. szám 1900.

498-2.1

Arlejtési hirdetmény.

O-Bessenyő község képviselőtestülete által IV/29. szám alatt, a vármegye törvényhatósága által 22.235/900. kg. számú határozatával Ó-Bessenyő községi korcsma felépítése mondatott ki. Az építkezés 20881 kor. 96 fillérre van előirányozva.

Ezen munka kivitelének biztosítása céljából folyó év június hó 5-én d. e. 10 órakor Ó-Bessenyő község házában nyílt versenytárgyalás fog tartatni, melyre versenyzők azon megjegyzéssel hivatnak meg, hogy fenti időig az engedélyezett összeg 10% bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatok alulírott község előjáróságához szintén beadhatók.

Az építési tervek, költségvetés és részletes feltételek május 28-ától az előjárásnál betekintheők.

Kelt Ó-Bessenyőn, 1900. május 21-én.

Lászlóffy János s. k., Gergulov Mihály s. k.,
jegyző. bíró.

A nagybecskereki szolgabírói hivataltól.

6624. szám. 1900.

489-3.3

Pályázat.

A Szerb-Ellemér községben megüresedett 800 korona évi fizetés és szabad lakás élvezetével egybekötött segédjegyzői; a 720 korona évi fizetéssel javadalmazott irnoki állás, végül a behajtott közadók 2% bek. illetékek rendszeresített irnok-végrehajló állásra ezennel pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, kik ezen állásokra reflektálnak, hogy kérvényeiket hozzám f. é. június hó 20-ig annál is inkább adják be, mert a később érkezetteket figyelembe venni nem fogom.

Nagybecskerek, 1900. évi május hó 15.

Daniel,
főszolgabíró.

8067. tkv. sz. 1900.

500-1.1

Árverési hirdetményi kivonat.

A pancsovai kir. törv. sz. mint tkvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán Lopuleszku János javára 260 kor. tőke, ennek 1897. évi szeptember hó 10-től járó 6% kamata, 7 kor. 50 fill. óvási, 1/3 váltódíj, 167 kor. eddigi, 6 kor. jelenlegi és még felmerülendő költség kielégítése végett az 1881. évi 60 t.-c. 144. § a alapján s 146. és 156. §-a értelmében Demenesku György és Demenesku Ádám ozorai lakosok ellen Ozora községben fekvő és a 2142. sz. tkvben foglalt:

1. 550. sz. házra, 400 □-öl házhelyre 268 korona;

2. 3. d. 66. hrsz. 1 h. II. o. szántóra 162 korona;

3. 4. d. 66. hrsz. 1400 h. I. o. kaszállóra 194 korona;

4. 2. d. 66. hrsz. 1489 □-öl I. o. szántóra 236 korona;

5. 10. hrsz. 400 □-öl I. o. szántóra 80 korona becsárban az árverést elrendeli s azt, valamint a megállapított feltételeket ezennel közzhírré teszi.

A nyilvános árverés Ozora község házában 1900 évi június hó 2-án d. e. 9 órakor fog megtartatni a következő, ugy a tkvi hivatalban, mint az Ozora községben kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

1. Kikiáltási ár a becsár.

2. Ezen árverésen a fenti ingatlan a kikiáltási áron alól is el fog adatni.

3. Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% át, vagyis 26 kor. 80 fill., 16 kor. 20 fill., 19 kor. 40 fill., 23 kor. 60 fill. és 8 fillért készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezeihez letenni.

Pancsován, 1900. évi április hó 17-én

Kir. törvényszéki bíró.

Torontál vármegye törökkanizsai járás főszolgabírája.

4875. V. szám. 1900.

493-2.2

Pályázati hirdetmény.

Torontál vármegye törökkanizsa járásába kebelezt Csóka községben az irnoki állás megüresedvén, felhívom mindazokat, a kik ezen 600 korona fizetés, 80 korona kézbesítési díj, 80 korona lakbér javadalmazással ellátott állást elnyerni óhajtják, miszerint eddigi alkalmaztatásukra vonatkozó bizonylatokkal felszerelt kérvényeiket hozzám folyó évi június hó 10-ig benyujtsák.

Török-Kanizsán, 1900. május hó 17-én.

Talian Emil,
főszolgabíró.

!!Ritka kedvező alkalom!!

Egy jó hírű és keresett, régi
vegyes-kereskedés,

nagyforgalmu **dohány-tőzsedével** és a legújabb rendeletnek megfelelő különálló

bor-, sör- és pálinka-kiméréssel, mely e nemben az egész környéken egyedül áll, Temesvár legszebb és nagyforgalmu helyén, más vállalat átvétele miatt, **igen jutányosan, azonnal eladó.**

Közvetítők jutalmaztatnak.

Marschall Ferenc,

Temesvár,

Józsefváros, Kittl-tér 1. szám.

485-3.2

IGLÓFÜRED.

Klimatikus gyógyhely. Vizgyógyintézet. Nyaraló-telep.

Vasuti állomás Igló (Kassa oderbergi vasut) Szepesmegyében 580 méter magasságban a tenger színe felett, nagy kiterjedésű fenyvesek közepette pompás sétányokkal.

Tükör-, kád- és fenyő fürdők, villanyozás, massage, kiválóan alkalmas gyógyhely ideggyengeség, légzőszervek bántalmáiban szenvedőknek, üdülők részére.

Jó konyha, mérsékelt árak, zongora, olvasóterem. Lawn Tennis.

Fürdőevad május 15-től szeptember végéig, elő- és utóidényben tetemes árleengedés. Fürdőorvos dr. Neubauer Lajos.

Posta- és távirat-állomás helyben.
Utazás: Budapest—Kassa—Igló vagy Budapest—Rutka—Igló.

Prospektusokkal szolgál

a fürdő-igazgatóság,
Iglófürdő

393-27.5

HIRDETÉSEK

felvételnek

a „TORONTÁL” kiadóhivatalában.